

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/4/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119324591
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dušan Ďurian
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6119324591.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Dušana Ďuriana a sudcov JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Jozefa Zlochu, ako členov senátu, v spore žalobcov: 1/ U. V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v V. V., F. č. XXXX/XX, a 2/ U. V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v B. U., č. XX, obidvaja zastúpení JUDr. Františkom Vavráčom, advokátom so sídlom v Banskej Bystrici, Horná č. 51, proti žalovanej Y. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v U., P. U. č. XX, zastúpenej JUDr. Jakubom Bílekom, advokátom so sídlom v Banskej Bystrici, Janka Kráľa č. 7, o určenie, že dôvody vydedenia nie sú dané, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 11C/32/2019-188 zo dňa 17.06.2020 v znení opravného uznesenia č.k. 11C/32/2019-221 zo dňa 06.08.2020, ako súdu prvej inštancie, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovaná je **p o v i n n á** nahradiť žalobcovi 1/ trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %, do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov odvolacieho konania žalobcu 1/.

Žalovaná je **p o v i n n á** nahradiť žalobcovi 2/ trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %, do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov odvolacieho konania žalobcu 2/.

o d ô v o d n e n i e :

1. Stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 prvá veta prvá rubrika Civilného sporového poriadku; ďalej len „C.s.p.“).

1.1 Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že dôvody vydedenia uvedené v listine o vydedení zriadenej porúčiteľom U. V., rod. V., nar. XX.XX.XXXX, ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX, dňa 29.03.2016 vo forme notárskej zápisnice spísanej L. P. L., notárom so sídlom v Banskej Bystrici, pod sp. zn. N 440/2016, NZ 33362/2016, NCRza 5283/2016 nie sú v zmysle ustanovenia § 469a Občianskeho zákonníka dané vo vzťahu k žalobcovi 1/ (prvý výrok), ďalej určil, že dôvody vydedenia uvedené v listine o vydedení zriadenej porúčiteľom U. V., rod. V., nar. XX.XX.XXXX, ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX, dňa 29.03.2016 vo forme notárskej zápisnice spísanej JUDr. P. L., notárom so sídlom v Banskej Bystrici, pod sp. zn. N 440/2016, NZ 33362/2016, NCRza 5283/2016 nie sú v zmysle ustanovenia § 469a Občianskeho zákonníka dané vo vzťahu k žalobcovi 2/ (druhý výrok) a žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to do 3 dní do právoplatnosti rozhodnutia súdu o ich výške (tretí výrok).

1.2 Súd prvej inštancie vychádzal pri rozhodovaní zo skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním a právneho posúdenia veci, podľa ktorého „notárskou zápisnicou spísanou dňa 23.09.2016 u notára JUDr. P. L. sp. zn. N 440/2016 porúčiteľ U. V. spísal závet s listinou o vydedení;

listinou o vydedení vydedil v zmysle § 469a ods. 1 písm. a) a b) Občianskeho zákonníka svojho syna U. V. z dôvodu, že: a) v rozpore s dobrými mravmi mi neposkytol potrebnú pomoc v chorobe, a to v období roku 1988, 1993 a 1994 a teraz v roku 2016, kedy som bol hospitalizovaný s vážnou chorobou v E. nemocnici v V. V., kde ma nebol ani pozrieť, a to napriek tomu, že v období rokov 1993 a 1994 tam pracoval ako ošetrovateľ, a pritom som bol odkázaný aj na jeho pomoc, b) neprejavuje o mňa opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať, dokonca predstieral, že študuje na vysokej škole (pedagogická fakulta UMB Banská Bystrica), a to len preto, aby som na neho platil výživné; na túto skutočnosť som prišiel až po dvoch rokoch“; súčasne „listinou o vydedení vydedil poručiteľ U. V. v zmysle § 469a ods. 1 písm. a) a b) Občianskeho zákonníka svojho syna U. V. z dôvodu, že: a) v rozpore s dobrými mravmi mi neposkytol potrebnú pomoc v chorobe, a to v období roku 1988, 1993 a 1994 a teraz v roku 2016, kedy som bol hospitalizovaný s vážnou chorobou v E. nemocnici v V. V., a pritom som bol odkázaný aj na jeho pomoc, b) neprejavuje o mňa opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať, od ukončenia základnej vojenskej služby, kedy žiadal, aby som na neho prepísal svoj byt v V. V. až do dnešného dňa ma nikdy nenavštívil, nestretol sa so mnou a ani nijakým iným spôsobom neprejavil záujem o mňa ako svojho otca; vzhľadom na uvedené skutočnosti som dospel k záveru, že nie sú potomkami, ktorí by mali čo len morálne právo po mne dediť, a preto ich vydedujem z celého môjho majetku; toto vydedenie sa vzťahuje aj na ich potomkov“; súd prvej inštancie vychádzal z názoru, že „dôvody vydedenia uvedené v § 469a písm. a) a b) Občianskeho zákonníka sa týkajú negatívnych skutočností existujúcich vo vzťahu poručiteľa a potomka; zákonný dôvod vydedenia podľa § 469a písm. b) Občianskeho zákonníka vyžaduje, aby neprejavenie skutočného záujmu bolo potomkom zavinené, nestačí teda samotná existencia tohto stavu; medzi stranami nebola táto skutočnosť, teda neexistencia záujmu zo strany žalobcov voči porušiteľovi sporná; sporné bolo, či tento nezáujem bol dôsledkom toho, že poručiteľ neprejavoval záujem o svojich potomkov“; súd prvej inštancie dospel k záveru, že „na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že poručiteľ o žalobcu 1/ neprejavoval skutočný záujem, ktorý by mal ako rodič prejavovať voči svojmu dieťaťu; žalobca 1/ bol zverený po rozvode do osobnej starostlivosti matky, zároveň bolo rozhodnuté o úprave styku, ktorý poručiteľ nedodržiaval (vyplýva z odôvodnenia rozhodnutia sp. zn. P 131/75 zo dňa 23.10.1986); z odôvodnenia tohto rozhodnutia ako aj výpovede žalobcu 1/, mal súd preukázané, že žalobca 1/ navštevoval športovú školu, bol majstrom SR, ČSSR v zjazdovom lyžovaní, z dôvodu čoho cestoval aj do zahraničia; poručiteľ ako otec v uvedenom konaní poprel, že by syn mal s tým, že chodí do športovej školy, zvýšené výdavky; súd sa stotožnil s argumentáciou žalobcu 1/, že ak vznikla potreba konania o zrušenie povolenia písomného súhlasu k vycestovaniu do zahraničia žalobcu 1/ ako maloletého, tak jej muselo predchádzať také správanie sa poručiteľa, ktoré ju odôvodňovalo; súdom bola uložená nielen povinnosť otcovi platiť na výživu svojho dieťaťa, súd musel rozhodovať o zvýšení výživného, ako aj o výkone rozhodnutia o výživnom; to, že vzťah medzi poručiteľom a žalobcom 1/ nemal charakter skutočného vnútorného vzťahu potvrdzuje aj rozsudok o zrušení vyživovacej povinnosti Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 21C/252/92 zo dňa 21.01.1993, ktorý súvisí aj s dôvodom vydedenia žalobcu 1/ v roku 2016; žalobca 1/ mal podľa textu vydedenia predstierať, že študuje na vysokej škole len preto, aby poručiteľ na neho platil výživné; potom sú tvrdenia žalovanej, že poručiteľ sa v čase tohto konania snažil o obnovenie vzájomných vzťahov so žalobcom 1/ (poukazovala na to, že zobral žalobu späť v časti sumy 4.550,- Kčs s odôvodnením, že mu preplatok na výživnom dopraje) v priamom rozpore s obsahom vydedenia, ktorým malo byť predstieranie štúdia na vysokej škole, len aby mu platil výživné; pokiaľ poručiteľ vnímal správanie sa žalobcu 1/ ako nemorálne, a to až do takej miery, že ho po 23 rokoch z uvedeného dôvodu vydedil, žalovaná nepresvedčila súd o tom, že by poručiteľ ako otec sa snažil o vzťah so svojim synom žalobcom 1/ v čase jeho plnoletosti; konanie o zmene priezviska žalobcu 1/ súd nepovažoval za relevantné pre vyhodnotenie vzťahu poručiteľa a žalobcu 1/“; ďalej súd prvej inštancie uviedol, že „pokiaľ ide o žalobcu 2/, aj v jeho prípade dospel súd na základe vykonaného dokazovania k záveru, že jeho nezáujem o poručiteľa bol nezavinený, to znamená, že z jeho strany išlo tiež o dôsledok toho, že poručiteľ neprejavoval záujem o neho ako svojho potomka; žalovaná síce predložila množstvo listinných dôkazov, ktorými sa snažila záujem poručiteľa preukázať, ale po vyhodnotení týchto listín (rozsudky, sťažnosti), ako aj skutkových tvrdení a výpovedí žalovanej a žalobcu 2/ a svedkov dospel súd k záveru, že medzi rodičmi žalobcu 2/ išlo v období sťažností a trestných oznámení predovšetkým o vyrovnávanie si vzájomných účtov po rozvode a vzťah poručiteľa k žalobcovi 2/ nemal charakter skutočného vnútorného vzťahu otca a syna; ani výsluchom žalovanej a svedkov nebola preukázaná existencia takéhoto skutočného vzťahu; podstatné je v tejto súvislosti najmä to, že žalobca 2/ ako dieťa nemal na správanie rodičov dosah; žalovaná najprv tvrdila, že kontakt bol pravidelný, štandardný v čase od kedy bol žalobca 2/ v ôsmom ročníku ZŠ do nástupu na vojenskú službu, neskôr v duplike uviedla, že kontakt bol v rozsahu, aký bol možný s ohľadom na okolnosti prípadu; žalobca 2/ v písomných podaniach

uviedol, že došlo v období do jeho dospelosti k sporadickým kontaktom súdom určeného styku, nešlo však o pravidelné stretávanie; žalovaná si v rámci svojej výpovede spomenula len na nedelné obedy a stretnutia v pohostinstve Mladost', žiadne iné aktivity otca a syna z obdobia, kedy mal byť podľa ňou tvrdených skutočností vzťah medzi poručiteľom a žalobcom 2/ v čase jeho dospelosti, resp. od ôsmeho ročníka základnej školy až do dospelosti štandardný, neuviedla; išlo pritom o obdobie minimálne 3 rokov, kedy s poručiteľom žila a keby takéto aktivity boli, musela o nich vedieť a v rámci takéhoto konania, v ktorom sa preukazuje existencia záujmu otca o syna, si na ne aj spomenúť; ani výpoveďou jej netere p. V. nebol preukázaný pravidelný kontakt, resp. pravidelné stretávanie sa poručiteľa so žalobcom 2/ v čase jeho dospelosti; svedkyňa uviedla, že môže dosvedčiť len jeden kontakt aj to v čase, keď mal žalobca 12 rokov; pokiaľ ide o oslavu 18. narodenín žalobcu 2/, ktorú mal zorganizovať pre neho poručiteľ, žalovaná súd nepresvedčila o týchto tvrdeniach; napokon ona sama ako aj svedkyňa U. vypovedala, že to bola jej iniciatíva všetko zaplatiť, teda nebola tam žiadna príprava oslavy, poručiteľa v tejto súvislosti v rámci výpovede vôbec nespomenula; svedkyňa U. pri výpovedi nevedela uviesť koľko ľudí tam asi bolo, a tvrdenia žalovanej, že na oslave boli aj sesternice, sa ich výpoveďami nepotvrdili; žalovaná nepresvedčila súd a nepreukázala ani tvrdenia o tom, že žalobca 2/ chcel od otca po návrate z vojenskej služby byť; jej výpoveď sa nezhoduje s výpoveďou svedkyne U., ktorá tvrdila, že bola práve vtedy u nich na návšteve, a po tom ako poručiteľ oznámil, že syn chce od neho byť, mala im vynadať a povedať, že to ste už dávno mali vysporiadať a odišla; žalovaná vypovedala, že kolegyňa povedala, porozprávajte sa, to sú vaše súkromné záležitosti a odišla; vzhľadom na existenciu týchto protirečení, ale aj vyhodnotením spôsobu výpovede žalovanej, ktorá uvádzala neprímerané množstvo nadbytočných detailov, ktoré boli vo veľkom nepomere oproti centrálnym detailom, nekonzistentný spôsob opisovania udalosti oslavy v Mladosti ako aj okolností gulášu v Môlči, vyhodnotil súd jej výpoveď ako nevierohodnú a nepresvedčivú; aj v prípade žalobcu 2/ musel súd rozhodovať o zvýšení výživného a o výkone rozhodnutia o výživnom, to znamená, že potreba takýchto konaní a aj rozhodnutí súdu tiež preukazuje, že tu neexistoval skutočný záujem otca o syna a jeho potreby; na základe zistených skutočností dospel súd k záveru, že vzťah poručiteľa a žalobcu 2/ bol v čase jeho dospelosti formálny, nebola preukázaná existencia skutočného vnútorného vzťahu otca a syna; ďalej súd prvej inštancie uviedol, že „listinný dôkaz list nevlastnej sestry žalobcu 2/, v ktorom oslovovala poručiteľa ako otca, je z obdobia roku 1983, teda z času, keď žalobca 2/ mal iba 4 roky, a kedy boli aj podľa výpovedí svedkov a strán sporu vzťahu v poriadku; súd nevykonal navrhované dôkazy výsluch U. V. (sestry poručiteľa), ktorá zomrela a R. V. (matky žalobcu 2/), na ktorom už žalobcovia na pojednávaní netrvali; rovnako súd nevykonal navrhovaný dôkaz výsluch U. V. (sestry žalovanej), na ktorom už žalovaná na pojednávaní netrvala“; súd prvej inštancie uzavrel, že „na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že sám poručiteľ nemal záujem sa so svojimi deťmi stykať a udržiavať s nimi bežné príbuzenské vzťahy; dôvod vydedenia stanovený v § 469a písm. a) Občianskeho zákonníka uvedený v notárskej zápisnici u oboch vydedených pod písm. b) nie je daný ani u jedného so žalobcov; žalobca 1/ bol v roku 1988 maloletý, a žalovaný 2/ bol maloletý v roku 1988, 1993 aj 1994; to znamená, že v tomto čase nemali objektívne možnosť ako maloletí zabezpečiť poručiteľovi pomoc v chorobe; k naplneniu dôvodu vydedenia podľa § 469a písm. a) Občianskeho zákonníka nestačí, že poručiteľ bol chorý; potreba pomoci potomka závisí aj na tom, či nie je iná osoba, od ktorej možno predovšetkým očakávať poskytnutie takejto pomoci, a ktorá takúto pomoc aj reálne poskytuje a poskytovať môže, pretože má na to lepšie podmienky ako potomok, ktorého sa vydedenie týka (z rozhodnutia NS SR sp. zn. 2Cdo/109/2010); žalovaná v spore napriek tomu, že to namietali žalobcovia v rámci repliky aj na pojednávaní, neuviedla akou chorobou, resp. diagnózou poručiteľ trpel; nepredložila k tvrdeným skutočnostiam o potrebe pomoci žiaden dôkaz, ani nenavrhol žiaden dôkaz; žalovaná ani netvrdila, že by si poručiteľ bez cudzej pomoci nemohol zabezpečiť základné životné potreby, a že o tieto potreby nebolo postarané inak, napr. z jej strany vzhľadom na to, že žili v spoločnej domácnosti od roku 1990 až do jeho úmrtia; zároveň v konaní nebolo preukázané, že by poručiteľ potomkov o pomoc v chorobe požiadal, a že by títo mali samotnú vedomosť o chorobe poručiteľa, ktorá by si vyžadovala ich pomoc; tvrdenia žalovanej, že poručiteľ žalobcovi 1/ pri stretnutí v nemocnici povedal o zdravotných problémoch a požiadal ho o pomoc výpoveďou žalobcu 1/ nepreukázali; žalovaná takúto vedomosť nepreukázala ani u žalobcu 2/, keď túto vedomosť odvodzovala od toho, že mu to mala povedať matka, ktorá poručiteľa stretla, a ktorej sa mal poručiteľ o zdravotných problémoch zveriť; žalobcovia tak podľa súdu o odkázanosti poručiteľa na ich pomoc v chorobe nevedeli“; nakoniec súd prvej inštancie uviedol, že „pokiaľ ide o udalosti, ktoré sa odohrali po smrti poručiteľa medzi žalobcom 2/ a žalovanou (výzvy na vypratanie, trestné oznámenie) tieto súd nevyhodnotil ako konanie v rozpore s dobrými mravmi, pretože takéto možnosti domáhať sa svojich práv má každý v zmysle platných právnych predpisov SR; žalovaná po tom ako žalobca 2/ poprel jej tvrdenia a uviedol vlastné skutkové tvrdenia ohľadne okolností pohrebu (o čom predložil aj SMS komunikáciu), tieto už nepoprela, ani neuviedla

ďalšie skutočnosti o predmetných udalostiach (§ 167 ods. 4 C.s.p., § 151 ods. 2 C.s.p.); súd nepovažoval konanie žalobcu 2/ v súvislosti s pohrebom poručiťľa za konanie v rozpore s dobrými mravmi, dôvody pre ktoré nevyhoveli žalovanej boli logické a preukázané SMS komunikáciou medzi ním a žalovanou; súd potom nepovažoval za potrebné vykonávať vo veci ďalšie dokazovanie preverovanie objednávky pohrebu žalovanou; okrem toho takýto dôkaz a jeho zabezpečenie bolo v plnej dispozícii žalovanej, preto naň nepotrebovala súčinnosť súdu v zmysle § 210 C.s.p.; súd preto vyhovel žalobe žalobcov a rozhodol, že dôvody vydedenia stanovené v listine o vydedení vo forme notárskej zápisnice ani u jedného z nich nie sú dané; na základe uvedeného súd prvej inštancie žalobe žalobcov 1/ a 2/ v plnom rozsahu vyhovel.

1.3 Súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na ustanovenie § 469a ods. 1 písm. a) a b) Občianskeho zákonníka; o trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. a plne úspešným žalobcom priznal proti žalovanej plnú náhradu trov konania.

2. Podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní (§ 393 ods. 2 prvá veta druhá rubrika C.s.p.).

2.1 Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala žalovaná prostredníctvom svojho právneho zástupcu včas odvolanie zo dňa 04.08.2020 (č.l. 213-216 spisu); rozsudok súdu prvej inštancie napadla v celom rozsahu; vyjadrila názor, že súd prvej inštancie neprávny procesným postupom porušil jej právo na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ C.s.p.), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d/ C.s.p.), súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.), zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany a procesného útoku, ktoré neboli uplatnené (§ 365 ods. 1 písm. g/ C.s.p.) a napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.).

2.1.1 V prvom rade nesúhlasila s názorom súdu prvej inštancie, že „poručiťľ nemal záujem sa so svojimi deťmi stykať a udržiavať s nimi bežné príbuzenské vzťahy“ a považovala ho za rozporný s vykonaným dokazovaním a predloženými listinnými dôkazmi (najmä ohľadne konania o úprave styku); listinné dôkazy o domáhaní sa úpravy styku s maloletými deťmi považovala za dostatočné na preukázanie záujmu poručiťľa o deti; za nepravdivé označila tvrdenia žalobcov, že poručiťľ bol alkoholik a nezaujímal sa o nich, keď tento záver vyplýva z odôvodnenia rozsudkov vo veci sp. zn. P 163/1986 (rozsudky z rokov 1986, 1987, 1991 a 1994); v uvedenom videla nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie, ktorý podľa nej sledoval len tvrdenia žalobcov a nevenoval pozornosť jej argumentácii; vyjadrila názor, že za jediné meradlo vnútorného vzťahu poručiťľa a žalobcu 2/ považoval súd prvej inštancie konanie o vyživovacej povinnosti, ktoré však žiadnym podľa nej žiadnym spôsobom nevyjadruje postoj otca k deťom, ale len majetkovú situáciu alebo potrebu matky na vyššie výživné z dôvodu rastu nákladov; poručiťľovi však matka nepodávala informácie o deťoch, tieto ho nekontaktovali, preto nemal možnosť vedieť, akú výšku výživného požadujú a rovnako aj o zániku vyživovacej povinnosti nebol informovaný a musel sa jej domáhať na súde; zdôraznila, že povinnosť platiť výživné predstavuje len jednu z rodičovských povinností, ktoré si poručiťľ plnil podľa svojich možností, pričom krátkodobý výkon rozhodnutia o zameškanom výživnom nemožno hodnotiť ako trvalé neplnenie si vyživovacej povinnosti alebo nezáujem o maloleté deti; rovnako konanie o súhlase s vycestovaním žalobcu 1/ predstavuje len jedno súdne konanie, ktoré bolo motivované snahou matky preniesť rodičovské práva na svojho nového partnera, pričom v konaní došlo k dobrovoľnému udeleniu súhlasu, čo tiež nemožno hodnotiť ako nezáujem poručiťľa o deti; nezáujem o deti nemožno vyvodiť ani z konania o zrušenie vyživovacej povinnosti, ktoré bolo jedným z dôvodov vydedenia; z uvedeného je zrejmé, že poručiťľ mal snahu stretávať sa s maloletými deťmi, pričom stretávaniu bránila najmä matka žalobcu 2/, ktorá opakovane nerešpektovala súdne rozhodnutia, ani jeden zo žalobcov však nepreukázal, že by po nadobudnutí plnoletosti prejavil záujem o stretnutie s otcom (poručiťľom), pričom za podstatné považovala, že tvrdenia žalobcov o ich vzťahu s poručiťľom sa nepreukázali, naopak boli vyvrátené listinnými dôkazmi a svedeckými výpoveďami, z ktorých nevyplývala povaha poručiťľa tak, ako ju opisovali žalobcovia.

2.1.2 Nesúhlasila ani s názorom súdu prvej inštancie, že nepredložila dôkaz o odkázanosti poručiťľa a spochybnila postup súdu prvej inštancie pri vyhodnotení dokazovania v tomto smere; vyjadrila názor, že samotná existencia ochorenia poručiťľa a jeho odkázanosti nebola v konaní spochybnená, pretože žalobcovia spochybnili len ich vedomosť, resp. nevedomosť o zdravotnom stave poručiťľa; existencia

ochorenia poručiťa je otázkou skutkovou, súd jej existenciu zisťuje z vykonaných dôkazov (listina o vydedení) alebo zo skutkových tvrdení strany (žalovanej), ktoré sa v prípade nepopretia protistranou považujú za nesporné; postup súdu prvej inštancie v tomto smere považovala za nepredvídateľný a prekvapivý, čo je v rozpore s právom strany na spravodlivý proces; za neprípustné považovala, aby súd prvej inštancie bez spochybnenia existencie ochorenia poručiťa protistranou túto skutočnosť spochybnil sám vlastnou činnosťou bez dokazovania na pojednávaní; o nepreukázaní ochorenia poručiťa sa tak dozvedela až z napadnutého rozsudku, preto k odvolaniu priložila lekárske správy, z ktorých vyplýva pravdivosť tvrdení o ochorení poručiťa v listine o vydedení, pričom ak by odvolací súd uvedené považoval za novoty v odvolacom konaní vyjadrila názor, že ide o prípad podľa § 366 písm. c) a d) C.s.p., pretože nemala vedomosť o tom, že súd považuje za sporný aj samotný zdravotný stav poručiťa; ďalej zdôraznila, že pokiaľ ide o vedomosť žalobcov o zdravotnom stave poručiťa, v konaní bolo preukázané tvrdenie poručiťa, že žalobca 1/ pracoval v E. nemocnici, pričom súd prvej inštancie túto skutočnosť nevyhodnotil v jej prospech; vedomosť žalobcu 2/ o zdravotnom stave poručiťa možno vyvodit' aj z jeho správania po smrti poručiťa, keď o tejto skutočnosti sa dozvedel od netere poručiťa V. V., pričom na rozdiel od vedomostí o chorobe poručiťa, po zistení o smrti poručiťa bez rozhodnutia dedičského súdu bezodkladne začal vykonávať úkony smerujúce k zabezpečeniu majetku poručiťa; je zrejmé, že pokiaľ sa jednalo o možnosť dedenia, nemali žalobcovia problém získať si informácie o úmrtí a majetkových pomeroch poručiťa, čo preukazuje existenciu dôvodov vydedenia ako aj skutočnosť, že širšia rodina žalobcov mala vedomosť o zdravotnom stave poručiťa a informovala o tom aj žalobcov.

2.1.3 Nesúhlasila ani s právnym posúdením veci zo strany súdu prvej inštancie vo vzťahu k naplneniu obidvoch dôvodov vydedenia; podľa jej názoru, súd prvej inštancie odmietol rešpektovať voľnosť poručiťa pri jeho poslednej vôli, pričom boli dané dôvody vydedenia, pretože žalobcovia nepreukázali, že by prejavovali záujem o otca (poručiťa) a že by mu poskytli pomoc v chorobe; tieto skutočnosti samotné zakladajú nedôvodnosť žaloby, pričom súd prvej inštancie mal primárne skúmať, či zo strany žalobcov došlo k naplneniu dôvodov vydedenia a nie v konaní sledovať a dokazovať, z akého dôvodu síce dôvody vydedenia existujú, ale nemožno ich naplnenie od žalobcov požadovať, keď uvedené zjavne popiera podstatu ustanovenia § 469a Občianskeho zákonníka; súd prvej inštancie pritom uviedol, že zákonný dôvod vydedenia podľa § 469a písm. b) Občianskeho zákonníka vyžaduje, aby neprejavenie skutočného záujmu bolo potomkom zavinené a nestačí samotná existencia tohto stavu; v konaní však bolo preukázané, že poručiť sa v čase ich maloletosti so žalobcami stretával a pokiaľ mu to nebolo umožnené, domáhal sa tohto stretávania na súde, v čase nadobudnutia plnoletosti však už poručiť nemal dosah na stretávanie sa so žalobcami, preto v tomto čase je na žalobcoch, aby sa s poručiťom skontakovali, najmä za situácie, keď poručiť na nich z pochopiteľných dôvodov kontakt nemal; dôvody vydedenia sa pritom viažu na správanie žalobcov v čase ich plnoletosti, preto nie je zrejmé, prečo súd prvej inštancie nezohľadnil zavinenie žalobcov vo vzťahu k ich postojom k poručiťovi; pokiaľ súd prvej inštancie vychádzal z názoru, že nebola preukázaná existencia skutočného vnútorného vzťahu otca a syna, nie je zrejmé, akými dôkazmi okrem predložených súdnych rozhodnutí, by bolo možné tento vzťah preukázať, pričom v rámci výsluchu žalobcu 2/ v čase jeho maloletosti tento uviedol, že otca navštevuje rád; rovnako súd prvej inštancie nereflektoval tvrdenia poručiťa v listine o vydedení ohľadne neposkytnutia pomoci zo strany žalobcov napriek tomu, že títo nepreukázali, že nemali možnosť poskytnúť poručiťovi pomoc, pričom z konania žalobcu 2/ a zamestnania žalobcu 1/ vyplýva, že mali možnosť oboznámiť sa so zdravotným stavom poručiťa a napriek tomu poskytnutie pomoci poručiťovi nepreukázali; zdôraznila, že súd prvej inštancie sa vôbec nevysporiadal s jej konkrétnym argumentom o záujme poručiťa o žalobcov, pričom všetky jej argumenty odmietol s odkazom na nepreukázanie skutočného vzťahu otca a detí, ktorý však bol v konaní preukázaný rozsiahlou dokumentáciou; vyjadrila názor, že neakceptovanie vôle poručiťa s odôvodnením jeho zavinenia na dôvodoch vydedenia by malo byť výnimočným inštitútom, ktorý sa uplatní len v krajných prípadoch, nie automaticky pri pochybnostiach o intenzite vzťahu poručiťa a detí; judikatúra pritom vyžaduje trvalý nezáujem poručiťa o deti, keď opakované návrhy na výkon rozhodnutia o styku naopak preukazujú záujem poručiťa.

2.1.4 Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie považovala žalovaná navyše za nedostatočne odôvodnený, pretože nespĺňa parametre ustanovenia § 220 ods. 2 C.s.p. nakoľko nedáva odpoveď na argumenty žalovanej, ktorými sa bránila v písomnom vyjadrení k podanej žalobe a vo svojich prednesoch na pojednávaní napriek tomu, že ide o argumenty, ktoré sú pre rozhodnutie kľúčové a preto sa na ne vyžadovala špecifická odpoveď.

2.1.5 Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu žalobcov zamietol.

2.2 Žalobcovia vo vyjadrení zo dňa 02.09.2020 (č.l. 232-233 spisu) k odvolaniu žalovanej prostredníctvom svojho právneho zástupcu uviedli, že odvolanie nepovažujú za dôvodné; nesúhlasili s názorom žalovanej o nesprávnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie z vykonaných dôkazov, pretože „jej predstava o správnych skutkových zisteniach je zameraná len na tie zistenia, ktoré sú vytrhnuté z kontextu a majú objasniť jednotlivo záujem poručiteľa o žalobcov“; vyjadrili názor, že súd prvej inštancie v rámci hodnotenia dôkazov vzal do úvahy dôkazy žalobcov aj žalovanej; podľa ich názoru „žalovaná chce vstúpiť do nezávislého hodnotenia súdu tvrdeniami, že väčší význam pre hodnotenie produkovaných dôkazov treba prikladať tým, ktoré predložila ona a bez existujúcich dôvodov ignoruje dôkazy predložené žalobcami“; zdôraznili, že v rámci hodnotenia vykonaných dôkazov nedošlo zo strany súdu prvej inštancie k porušeniu princípov formálnej logiky, preto argumenty žalovanej treba brať len ako „tendenčne zaujatý uhol pohľadu posudzovania charakteru a významu dôkazov pre potreby právneho posúdenia“; ďalej nesúhlasili s tvrdením žalovanej, že v konaní nespochybnili samotnú existenciu ochorenia poručiteľa a jeho odkázanosť, pretože uvedené tvrdenie je v priamom rozpore s obsahom spisu nakoľko uvedené skutkové tvrdenia žalovanej namietli vo svojom stanovisku zo dňa 12.11.2019, kde uviedli, že o chorobe (diagnóze) a odkázanosti poručiteľa nemali vedomosť, pričom žalovaná tieto sporné skutočnosti neurobila predmetom dokazovania; nesúhlasili ani s tvrdením žalovanej o nesprávnom právnom posúdení veci; na základe uvedeného navrhli potvrdenie napadnutého rozsudku.

2.3 Žalovaná v odvolacej replike zo dňa 21.10.2020 (č.l. 272-273 spisu) prostredníctvom svojho právneho zástupcu k vyjadreniu žalobcov poukázala na to, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení napadnutého rozsudku nezaoberal jej tvrdeniami, že poručiteľ mal snahu stretávať sa so žalobcami ako maloletými deťmi, domáhal sa styku s nimi a riadne si plnil vyživovacie povinnosti, pričom krátkodobý výkon rozhodnutia o výživnom bol zapríčinený zhoršenou finančnou situáciou poručiteľa, čo však nemožno hodnotiť ako nezájum otca o deti; poručiteľ využil všetky možnosti ako prejavíť záujem o maloleté deti, ktoré mu neboli zverené do starostlivosti, pričom najmä matka žalobcu 2/ stretávaniu poručiteľa so synom bránila; napadnutý rozsudok preto považovala za rozporný s vykonaným dokazovaním, najmä s listinnými dôkazmi, ktoré predložila; ďalej uviedla, že nemala vedomosť, že súd prvej inštancie nepovažuje chorobu poručiteľa za preukázanú, pretože žalobcovia spochybňovali len ich vedomosť o zdravotnom stave poručiteľa, nie samotnú existenciu ochorenia; v odvolaní preto navrhla vykonanie nových dôkazov na preukázanie tvrdení poručiteľa o jeho zdravotnom stave uvedené v listine o vydedení, z ktorých vyplýva, že poručiteľ dlhodobo trpel rôznymi zdravotnými ťažkosťami a to aj v roku 2016, kedy sa rozhodol spísať listinu o vydedení; ďalej vyjadrila názor, že širšia rodina vedela o zdravotných problémoch poručiteľa a informovala o tom aj žalobcov, pretože ešte za života poručiteľa pri návšteve jeho netere V. V. jej to podrobne opísala, pričom táto jej odmietla dať telefonický kontakt na žalobcov ani uviesť ich adresy; ďalej poukázala na správanie žalobcov po smrti poručiteľa, ktorí hneď ako sa dozvedeli o jeho smrti, začali sa zaujímať o dedičské konanie a pohreb poručiteľa, a to napriek svojmu negatívnemu postoj k poručiteľovi počas jeho života; žalobcovia z finančných dôvodov nerešpektovali pranie poručiteľa o spôsobe pochovania, pričom poručiteľ za týmto účelom uzavrel poistenie s tým, že oprávnenou osobou na vyplatenie poistného plnenia bola žalovaná; žalobcovia však v rozpore s ustanovením § 817 ods. 1 Občianskeho zákonníka tvrdili, že poistné plnenie je súčasťou dedičstva a odmietli jej vydať úmrtný list poručiteľa za účelom výplaty poistného plnenia; konanie žalobcov po smrti poručiteľa označila za majetkovo motivované; pokiaľ žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu poukázali na nedoplatok na nájomnom za účelom jej vykreslenia ako neplatičky, tento nedoplatok vznikol ešte za života poručiteľa, nemala o ňom vedomosť a hneď ako sa o nedoplatku dozvedela dlžnú sumu uhradila; poukázala na skutočnosť, že žalobcovia popreli vedomosť o zdravotnom stave poručiteľa, ale po jeho smrti si nemali problém zistiť informácie o jeho majetkových pomeroch a údajnom neplatení nájomného, preto ich konanie považovala za motivované vidinou dedičstva napriek tomu, že s poručiteľom neutržovali žiadny kontakt, neposkytli mu potrebnú pomoc v chorobe a neprejavovali o neho žiaden záujem; konanie žalobcov považovala za rozporné s dobrými mravmi, keď takmer okamžite po smrti poručiteľa sa ju všetkými prostriedkami snažili vyhnúť z bytu, ktorý dlhodobo užívala s poručiteľom, nechali ju odpojiť od elektriny, pričom bola nútená uzavrieť novú zmluvu o dodávke elektriny; zdôraznila, že v konaní bola preukázaná snaha poručiteľa o kontakt so žalobcami, ktorých ako dospelých synov nemohol donútiť, aby sa s ním stretávali; žalobcovia neposlali poručiteľovi svadobné oznámenie, poručiteľ nikdy nevidel ich manželky a vnúčatá; žalobcovia nepreukázali snahu o obnovenie vzťahov s poručiteľom; poukázala na to, že poručiteľ spísal listinu o vydedení v roku 2016 v čase

plnoletosti žalobcov, kedy boli ich vzťahy už hlboko narušené; žalobcovia poručiťa v dospelosti žiadnym spôsobom nekontaktovali a nesnažili sa o obnovu vzťahov, nie je teda podľa nej zrejmé, prečo súd prvej inštancie nezohľadnil zavinenie žalobcov vo vzťahu k ich postojom k poručiťovi; na základe uvedených dôvodov považovala napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie za nesprávny a nezákonný.

2.4 Odvolaciu repliku doručil súd prvej inštancie právnenému zástupcovi žalobcov dňa 22.12.2020 prostredníctvom elektronickej pošty na vedomie (č.l. 283 spisu); žalobcovia sa viac v odvolacom konaní nevyjadřili.

3. Dôkazy vykonané v odvolacom konaní a ich vyhodnotenie (§ 393 ods. 2 prvá veta tretia rubrika C.s.p.).

3.1 V prejednávanej spore nevykonali odvolací súd v odvolacom konaní žiadne dôkazy a pri rozhodovaní bol viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.).

4. Zistený skutkový stav a právne posúdenie veci s prípadným odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax (§ 393 ods. 2 prvá veta štvrtá rubrika C.s.p.).

4.1 Krajský súd, funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 34 C.s.p., preskúmal vec bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. len v rozsahu odvolania podľa § 379 C.s.p. a z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa § 380 ods. 1 C.s.p. a rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

4.2 Podľa § 387 ods. 1 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

4.3 Podľa § 387 ods. 2 C.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

4.4.1 Odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky žalovanej ako aj predchádzajúce konanie spolu s napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie a udáva, že sa v plnom rozsahu stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie ohľadne dôvodnosti žaloby žalobcov, v tomto smere si osvojuje dôvody napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a v zmysle § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. na tieto v plnom rozsahu poukazuje. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a reagujúc na odvolacie dôvody odvolací súd udáva, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospeš k správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenie právneho predpisu a súčasne vec správne právne posúdil. Z dôvodu, že odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný (§ 379 C.s.p.; § 380 C.s.p.), pri posudzovaní veci sa zaoberal len námietkami uvedenými v odvolaní a procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozsudku z hľadiska, či došlo k vadám, ktoré sa týkajú procesných podmienok (§ 380 ods. 2 C.s.p.).

4.4.2 Odvolanie žalovanej nie je dôvodné. Pre rozhodnutie odvolacieho súdu o podanom odvolaní bol postačujúci skutkový stav veci, ako ho zistil súd prvej inštancie, z ktorého pri rozhodovaní vychádzal aj odvolací súd (§ 383 C.s.p.); pre rozhodnutie odvolacieho súdu o podanom odvolaní tak nebolo potrebné opakovať ani dopĺňať dokazovanie (§ 384 C.s.p.).

4.4.3 Predmetom konania v prejednávanej spore bolo ťažiskovo skúmanie dôvodov vydedenia žalobcov 1/ a 2/ zo strany poručiťa uvedených v listine o vydedení zo dňa 23.09.2016; podľa § 469a ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka, poručiťel môže vydediť potomka, ak v rozpore s dobrými mravmi neposkytol poručiťovi potrebnú pomoc v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch; podľa § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka, poručiťel môže vydediť potomka, ak o poručiťela trvalo neprejavuje opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať; vydedením sa rozumie jednostranný výslovný prejav poručiťelovej vôle, ktorým sa odníma potomkovi ako neopomenuteľnému dedičovi právo, ktoré by mu inak patrilo podľa zákona; vydedenie ako jednostranný právny úkon poručiťela musí spĺňať určité materiálne a formálne náležitosti; materiálnou náležitosťou vydedenia je (okrem všeobecných požiadaviek pre platnosť právnych úkonov) existencia konkrétneho dôvodu vydedenia uvedeného v zákone; ustanovenie § 469a ods. 1 Občianskeho zákonníka taxatívne

vypočítava dôvody vydedenia a zaraďuje ich do štyroch skupín; pre všetky dôvody je charakteristické negatívne správanie sa potomka v rozpore s dobrými mravmi; dôvod vydedenia sa musí uviesť v listine o vydedení; z formulácie dôvodov vydedenia uvedených v § 469a ods. 1 písm. a) a písm. b) Občianskeho zákonníka vyplýva, že na ich základe možno postihnúť široký okruh negatívnych skutočností existujúcich vo vzťahoch poručiteľa a potomka; výkladom ustanovení § 469a ods. 1 písm. a) a písm. b) Občianskeho zákonníka sa opakovane zaoberal najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach, pričom dospel k záveru, že „skutková podstata citovaného ustanovenia § 469a ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka predpokladá neposkytnutie pomoci poručiteľovi v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch, potrebnosť takejto pomoci a zároveň rozpor takehoto správania potomka (spočívajúceho v neposkytnutí potrebnej pomoci) s dobrými mravmi, teda rozpor s etickými a kultúrnymi pravidlami všeobecne uznávanými v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie; skúmanie týchto predpokladov musí byť posudzované so zreteľom na všetky zistené okolnosti konkrétneho prípadu; musí byť napr. brané do úvahy nielen to, či pre toho, kto bol poručiteľom vydedený, bolo objektívne možné pomoc v danej dobe poručiteľovi poskytnúť a či potrebná pomoc nebola poručiteľom bezdôvodne odmietaná, ale aj to, aký bol vzťah poručiteľa a vydedeného potomka od jeho vzniku, t.j. od narodenia potomka“ (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/123/2009 zo dňa 30.06.2009); ďalej najvyšší súd dospel k záveru, že „k platnému vydedeniu môže dôjsť len za splnenia dôvodov uvedených v ustanovení § 469a Občianskeho zákonníka; pôjde predovšetkým o otázku skutkovú a posúdenie okolnosti konkrétneho prípadu; z formulácie dôvodov vydedenia uvedených v § 469a ods. 1 písm. a) a písm. b) Občianskeho zákonníka vyplýva, že na ich základe možno postihnúť široký okruh negatívnych skutočností existujúcich vo vzťahoch poručiteľa a potomka; dovolací súd pri úvahe, či ide o neprejavenie opravdivého záujmu v zmysle ustanovenia § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka, považoval za významný vzťah medzi poručiteľom a potomkom, najmä, či tento vzťah mal charakter skutočného vnútorného vzťahu a nielen predstieraného, formálneho; existenciu takehoto kvalifikovaného vzťahu možno vyvodiť z rozličných vonkajších prejavov, napr. z osobného, prípadne písomného styku, zo vzájomnej starostlivosti potomka a poručiteľa a pod., pričom pri posudzovaní otázky, či existuje dôvod vydedenia uvedený v § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka, nemožno opomenúť ani konkrétne možnosti dediča prejavovať takýto záujem a tiež okolnosti, za ktorých k vydedeniu došlo, najmä, či potomkovi v prejavovaní opravdivého záujmu o poručiteľa nebránili objektívne okolnosti, prípadne, či zo strany potomka nejde o nezavinené neprejavenie takehoto kvalifikovaného záujmu; zákonný dôvod vydedenia uvedený v § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka totiž vyžaduje, aby neprejavenie opravdivého záujmu bolo potomkom zavinené, nestačí len samotná existencia takehoto stavu; záujem, ktorý by potomok mal prejavovať o poručiteľa je treba posudzovať s prihliadnutím k okolnostiam konkrétneho prípadu; pokiaľ je skutočnosť, že potomok trvale neprejavuje o poručiteľa opravdivý záujem, dôsledkom toho, že poručiteľ neprejavuje záujem o potomka, nemožno bez ďalšieho dôvodiť, že by neprejavenie tohto záujmu potomkom mohlo byť dôvodom k jeho vydedeniu“ (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/239/2009 zo dňa 24.02.2010); súdna prax dospela súčasne k záveru, že „z formulácie dôvodov vydedenia uvedených v § 469a ods. 1 písm. a) a písm. b) Občianskeho zákonníka vyplýva, že na ich základe možno postihnúť široký okruh negatívnych skutočností existujúcich vo vzťahoch poručiteľa a potomka; ide pritom o subjektívne dôvody, resp. dôvody, ktoré sa posudzujú zo subjektívneho hľadiska; o neposkytnutie pomoci za podmienok uvedených v § 469a ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka pôjde najmä vtedy, keď dedič poručiteľovi odkázanému na pomoc v chorobe a starobe neposkytol potrebnú pomoc, hoci o tejto odkázanosti poručiteľa vedel a so zreteľom na svoje objektívne možnosti a schopnosti mu pomoc mohol poskytnúť; potreba pomoci na strane poručiteľa a objektívna možnosť dediča poručiteľovi pomoc poskytnúť sa musí v každom konkrétnom prípade posudzovať osobitne; treba to posúdiť z hľadiska, či dedičovo správanie bolo v rozpore s dobrými mravmi; k naplneniu tohto dôvodu vydedenia nestačí, že poručiteľ bol chorý, dosiahol vek, ktorý možno označiť ako starobu alebo sa ocitol v inej ťažkej životnej situácii (dedič mu neposkytol pomoc v iných závažných prípadoch, napr. pri živeľnej pohrome, ohrození života, zdravia alebo jeho majetku zásahom tretích osôb); potreba pomoci potomka závisí aj na tom, či nie je iná osoba, od ktorej možno predovšetkým očakávať poskytovanie takejto pomoci a ktorá túto pomoc aj reálne poskytuje a poskytovať môže, pretože má pre to lepšie podmienky ako potomok, ktorého sa vydedenie týka; pri odkázanosti poručiteľa na pomoc je ale nevyhnutné, aby potomok mal reálnu možnosť poručiteľovi potrebnú pomoc poskytovať, teda, či jej poskytovanie nevylučuje napríklad zdravotný stav potomka; pri úvahe, či ide o dôvod vydedenia uvedený v § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka, t.j. neprejavovanie opravdivého záujmu potomka o poručiteľa treba považovať za významný vzťah medzi poručiteľom a potomkom, najmä, či tento vzťah mal charakter skutočného vnútorného vzťahu a nielen predstieraného, formálneho;

existenciu takéhoto kvalifikovaného vzťahu možno vyvodiť z rozličných vonkajších prejavov, napr. z osobného, prípadne písomného styku, zo vzájomnej starostlivosti potomka a poručiteľa a pod., pričom pri posudzovaní otázky, či existuje dôvod vydedenia v tomto ustanovení uvedený, nemožno opomenúť ani konkrétne možnosti dediča prejavovať takýto záujem a tiež okolnosti, za ktorých k vydedeniu došlo; najmä, či potomkovi v prejavovaní opravdivého záujmu o poručiteľa nebránili objektívne okolnosti, prípadne, či zo strany potomka nejde o nezavinené neprejavovanie takéhoto kvalifikovaného záujmu; tento dôvod vydedenia totiž vyžaduje, aby neprejavovanie opravdivého záujmu bolo potomkom zavinené, nestačí len samotná existencia takéhoto stavu; záujem, ktorý by potomok mal prejavovať o poručiteľa treba posudzovať s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu; pokiaľ je skutočnosť, že potomok trvale neprejavuje o poručiteľa opravdivý záujem, dôsledkom toho, že poručiteľ neprejavuje záujem o potomka, nemožno bez ďalšieho uzavrieť, že by neprejavovanie tohto záujmu potomkom mohlo byť dôvodom na jeho vydedenie; o neprejavovanie opravdivého záujmu o poručiteľa v zmysle tohto ustanovenia sa nejedná v prípade, ak nezáujem potomka bol v značnej miere vyvolaný samotným poručiteľom“ (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/109/2010 zo dňa 29.02.2012); obdobne súdna prax najvyššieho súdu konštatuje, že „otázku, či potomok o poručiteľa trvale neprejavoval opravdivý záujem, ktorý by ako potomok prejavovať mal, je potrebné posudzovať vždy s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu; z hľadiska, ktoré je potrebné pri tomto dôvode vydedenia vždy skúmať je aj to, či potomok poručiteľa mal reálnu možnosť o poručiteľa prejavovať opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať, t.j. či poručiteľ mal sám záujem sa s potomkom sýkať a udržiavať s ním bežné príbuzenské vzťahy; vydedenie prichádza do úvahy len tam, kde poručiteľ o tento blízky príbuzenský vzťah stojí, kde sa ho nezáujem potomka osobne citovo dotýka, kde mu tento stav vadí, nie v prípade, keď ide o situáciu, keď je mu tento stav ľahostajný, prípadne, keď k nemu aj sám prispel; zákonný dôvod vydedenia uvedený v citovanom ustanovení § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka totiž vyžaduje, aby neprejavovanie opravdivého záujmu bolo potomkom zavinené, nestačí len samotná existencia takéhoto stavu“ (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/32/2014 zo dňa 27.05.2014); súčasne najvyšší súd dospel k záveru, že „o neposkytnutie pomoci (§ 469a ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka) pôjde najmä vtedy, keď dedič poručiteľovi odkázanému na pomoc v chorobe a starobe neposkytol potrebnú pomoc, hoci o tejto odkázanosti poručiteľa vedel a so zreteľom na svoje objektívne možnosti a schopnosti mu pomoc mohol poskytnúť; potreba pomoci na strane poručiteľa a objektívna možnosť dediča poručiteľovi pomoc poskytnúť sa musí v každom konkrétnom prípade posudzovať osobitne; je potrebné neposkytnutie pomoci posudzovať z toho hľadiska, či dedičovo správanie (ne)bolo v rozpore s dobrými mravmi; dôvod vydedenia dediča podľa § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka je potrebné posudzovať objektívne, či išlo o taký nezáujem, ktorý bol v rozpore s dobrými mravmi trvalý, v dôsledku čoho neprejavoval voči poručiteľovi potomok ani minimálny záujem o jeho život a zdravie a podobne“ (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/59/2012 zo dňa 27.05.2014); ďalej podľa súdnej praxe platí, že „pre vylúčenie potomka z okruhu dedičov v dôsledku vydedenia prichádza do úvahy len taký zákonný dôvod, ktorý tu existoval už v čase prejavu poručiteľovej vôle o vydedení; to znamená, že prejav o vylúčení dediča možno urobiť len vtedy, keď už dedič spĺňal niektorú zákonnú podmienku na vydedenie; dôvod vydedenia uvedený poručiteľom v listine o vydedení musí byť daný už v čase spisania takejto listiny“ (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/98/2018 zo dňa 24.06.2020); napokon podľa súdnej praxe „pri úvahe, či ide o neprejavovanie opravdivého záujmu v zmysle § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka je potrebné za významný považovať vzťah medzi poručiteľom a potomkom, najmä, či tento vzťah mal charakter skutočného vnútorného vzťahu a nielen predstieraného, formálneho; existenciu takéhoto kvalifikovaného vzťahu možno vyvodiť z rozličných vonkajších prejavov, napr. z osobného, prípadne písomného styku, zo vzájomnej starostlivosti potomka a poručiteľa a pod., pričom pri posudzovaní otázky, či existuje dôvod vydedenia nemožno opomenúť ani konkrétne možnosti dediča prejavovať takýto záujem a tiež okolnosti, za ktorých k vydedeniu došlo, najmä, či potomkovi v prejavovaní opravdivého záujmu o poručiteľa nebránili objektívne okolnosti, prípadne, či zo strany potomka nejde o nezavinené neprejavovanie takéhoto kvalifikovaného záujmu; tento zákonný dôvod vydedenia vyžaduje, aby neprejavovanie opravdivého záujmu bolo potomkom zavinené, nestačí len samotná existencia takéhoto stavu“ (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/173/1996 zo dňa 01.11.1997).

4.4.4 Na základe uvedeného po preskúmaní veci v súlade so závermi súdnej praxe (bod 4.4.3 odôvodnenia) dospel odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie k záveru, že dôvody vydedenia žalobcov 1/ a 2/ uvedené v listine o vydedení zo dňa 23.09.2016 nie sú dané; z dokazovania vyplynul záver, že žalobcovia 1/ a 2/ pochádzajú z rozvedených manželstiev poručiteľa s ich matkami, po každom

z rozvodov boli žalobcovia v čase ich maloletosti zverení do starostlivosti matiek a poručiťovi bola uložená povinnosť platiť žalobcom výživné; s matkami žalobcov mal poručiť konflikt a narušené vzťahy, pričom ohľadne výkonu rodičovských práv a povinností k žalobcom počas ich maloletosti sa opakované viedli súdne konania (najmä o zvýšenie výživného, udelenie súhlasu s vycestovaním a úpravu styku); so žalobcom 1/ sa poručiť prakticky nestretával; so žalobcom 2/ sa poručiť stretával sporadicky, i keď z dokazovania vyplynulo, že poručiť opakovanne podával návrhy na úpravu styku so žalobcom 2/ a na základe rozhodnutí sa viedli aj konania o ich výkon; po nadobudnutí plnoletosti žalobcov sa stretávanie s poručiťom obmedzilo len na náhodné stretnutia; je zrejmé, že medzi poručiťom a žalobcami sa ani v jednom prípade nevytvoril naozajstný vzťah medzi otcom a synom; súčasne podľa odvolacieho súdu zavinenie na tomto stave nemožno pričítať žalobcom, pretože každý z nich bol v tom čase maloletý a narušenie vzťahov bolo ťažiskovo zapríčinené narušeným vzťahom poručiť s matkami žalobcov, na ktorom nemali samotní žalobcovia žiadnu vinu a nie je možné im ani klásť za vinu rozpad vzťahov poručiť s ich matkami; v tomto období z odôvodnenia rozsudkov vyplynulo aj požívanie alkoholických nápojov zo strany poručiť ako aj jeho násilné správanie voči matkám žalobcov, čo tiež malo nepochybne vplyv na nedostatočnom vytváraní vzťahu poručiť so žalobcami; podľa odvolacieho súdu nemožno súčasne očakávať, že pokiaľ sa naozajstný vnútorný vzťah medzi poručiťom a žalobcom nevytvoril počas ich maloletosti, po nadobudnutí ich plnoletosti sa ich vzťah k poručiťovi sám od seba automaticky zmení; od žalobcov tak podľa odvolacieho súdu nebolo možné požadovať zmenu v ich postojoch voči poručiťovi ani po dosiahnutí ich plnoletosti, lebo v tom čase medzi žalobcami a poručiťom neexistoval žiadny skutočný vnútorný citový vzťah, v ktorom by mohli pokračovať, resp. na ktorý by mohli prípadne nadviazať; z tohto dôvodu nemôže byť daný ani dôvod vydedenia žalobcov podľa § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka uvedený v spornej listine o vydedení, t.j. že o poručiť trvalo neprejavujú opravdivý záujem, ktorý by ako potomkovia mali prejavovať, pretože žalobcovia ako potomkovia poručiťa tento stav nezavinili, nakoľko tento mal pôvod v nedostatočne vytvorenom vzťahu k poručiťovi počas ich maloletosti; súčasne pokiaľ ide o dôvod vydedenia žalobcov podľa § 469a ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka uvedený v spornej listine o vydedení, t.j. že v rozpore s dobrými mravmi neposkytli poručiťovi potrebnú pomoc v chorobe v rokoch 1988, 1993, 1994 a 2016, z dokazovania nevyplývala vedomosť žalobcov o zdravotnom stave (chorobe) poručiťa, ktorou mal trpieť; na preukázanie vedomosti žalobcov o zdravotnom stave poručiťa nestačí, že o tejto chorobe mala vedieť širšia rodina poručiťa, resp. že si tieto informácie mali žalobcovia zistiť sami, ako v tomto smere v spore argumentovala žalovaná; tiež z dokazovania vyplynulo, že v určitom čase, kedy mali podľa spornej listiny o vydedení poručiťovi poskytnúť potrebnú pomoc z dôvodu choroby, boli žalobcovia ešte maloletí, preto neposkytnutie pomoci poručiťovi v tomto období ani nemožno považovať za rozporné s dobrými mravmi; v konaní nebolo preukázané ani tvrdené štúdiom (resp. predstieraním štúdia) žalobcu 1/ na vysokej škole (pedagogickej fakulte) uvedené v spornej listine o vydedení; navyše vyživovaciu povinnosť možno zrušiť aj spätne k okamihu zmeny pomerov a spotrebované výživné po nadobudnutí plnoletosti sa vracia, preto táto skutočnosť sama osebe nemôže predstavovať dôvod vydedenia; nakoniec z dokazovania nevyplýval ani záver, že žalobca 2/ žiadal od poručiťa prepis jeho bytu, preto nebol preukázaný skutkový základ tohto dôvodu vydedenia v spornej listine o vydedení; pokiaľ ide o návrh žalovanej na vykonanie dokazovania v odvolacom konaní dospel odvolací súd k záveru, že žalobcovia v konaní (v replike k vyjadreniu žalovanej k žalobe) popreli svoju vedomosť o zdravotnom stave (chorobe) poručiťa, t.j. ide súčasne o popretie odkázanosti poručiťa na ich pomoc, preto na preukázanie tohto sporného skutkového tvrdenia žalovanej bolo potrebné vykonať dokazovanie; dokazovanie navrhnuté žalovanou až v odvolacom konaní preto nebolo navrhnuté včas, t.j. ide o neprípustné novoty v odvolacom konaní (na vykonanie dokazovania neboli splnené podmienky ustanovenia § 366 C.s.p.); na základe týchto skutočností sa odvolací súd stotožnil so súdom prvej inštancie, že dôvody vydedenia žalobcov uvedené v spornej listine o vydedení nie sú dané; pri rozhodovaní súčasne vychádzal aj z názoru, že v prípade splnenia podmienok dedenia je pravidlom dedenie potomkov po poručiťovi (dedičstvo sa v zmysle § 460 Občianskeho zákonníka nadobúda už smrťou poručiťa), vôľa poručiťa teda nemá prednosť pred dedením potomkov (ako sa snažila argumentovať žalovaná) a na nastúpenie účinkov vydedenia musia byť splnené zákonné dôvody uvedené v ustanovení § 469a Občianskeho zákonníka, t.j. bez splnenia zákonných dôvodov nie je vôľa poručiťa vydediť potomkov rozhodujúca; splnenie zákonných dôvodov vydedenia žalobcov zo strany poručiťa uvedené v spornej listine o vydedení nebolo ani podľa odvolacieho súdu v prejednávanom spore preukázané; na základe uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o vyhovení žalobe (prvý a druhý výrok) ako vecne správny potvrdil.

4.4.5 Žalovaná v podanom odvolaní osobitne namietala nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie; odvolací súd dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na zrušenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie pre porušenie práva žalovanej na spravodlivý proces podľa § 389 ods. 1 písm. b) C.s.p. ako sa toho domáhala žalovaná v podanom odvolaní; na rokovaní občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré sa uskutočnilo dňa 03.12.2015, bolo prijaté stanovisko, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku; Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku“; toto stanovisko bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2016 pod č. 2; z uvedeného stanoviska pre účely odvolacieho konania za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30.06.2016 vyplýval záver, že k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom v dôsledku nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu s dôsledkom vzniku povinnosti odvolacieho súdu zrušiť takéto rozhodnutie podľa § 221 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30.06.2016 mohlo dôjsť len výnimočne v prípadoch, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, t.j. v prípadoch, keď z rozhodnutia nemožno vôbec zistiť dôvody, na základe ktorých súd v konkrétnej veci rozhodol; v právnych pomeroch Civilného sporového poriadku účinného od 01.07.2016 predstavuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia v odôvodnených prípadoch porušenie práva strany na spravodlivý proces a preto bude predmetné stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky aj naďalej použiteľné; preskúmaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie a odvolania žalovanej dospel odvolací súd k záveru, že napadnutý rozsudok riadne obsahuje uvedenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vzťahu k dôvodnosti uplatneného nároku žalobcov, preto v prejednávanom spore neboli splnené výnimočné okolnosti, ktoré by odôvodňovali zrušenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. Nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku nemôže vyplývať len zo samotného nesúhlasu žalovanej s rozhodnutím súdu prvej inštancie a jeho dôvodmi.

5. Podstatné vyjadrenia strán prednesené v konaní na súde prvej inštancie, s ktorými sa v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal súd prvej inštancie (§ 393 ods. 2 prvá veta piata rubrika C.s.p. v spojení s § 387 ods. 3 prvá veta C.s.p.).

5.1 V prejednávanom spore odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie ani v obsahu spisu neidentifikoval žiadne podstatné vyjadrenia strán, s ktorými by sa súd prvej inštancie nevysporiadal.

6. Podstatné tvrdenia strán uvedené v odvolaní (§ 393 ods. 2 prvá veta piata rubrika C.s.p. v spojení s § 387 ods. 3 druhá veta C.s.p.).

6.1 Žalovaná podané odvolanie odôvodnila tým, že súd prvej inštancie neprávny procesným postupom porušil jej právo na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ C.s.p.), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d/ C.s.p.), súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.), zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany a procesného útoku, ktoré neboli uplatnené (§ 365 ods. 1 písm. g/ C.s.p.) a napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.) vo vzťahu k posúdeniu dôvodnosti uplatneného nároku; skutkové zistenia súdu prvej inštancie z vykonaných dôkazov ako aj právne posúdenie veci sa však obsahom uplatnených odvolacích dôvodov podľa odvolacieho súdu žalovanej nepodarilo spochybníť (body 4.4.1 až 4.4.4 odôvodnenia); odvolací súd nezistil ani tvrdené porušenie práva žalovanej na spravodlivý proces (bod 4.4.5 odôvodnenia) ani inú vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej; na vykonanie žalovanou navrhnutého dokazovania v odvolacom konaní (tzv. novoty v odvolacom konaní) neboli splnené procesné podmienky podľa § 366 C.s.p. (bod 4.4.4 odôvodnenia).

7. Na základe uvedeného odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil a to vrátane závislého výroku (§ 379 písm. a/ C.s.p.) o trovách konania pred súdom prvej inštancie (tretí výrok), ktorý bol tiež vecne správny a odôvodnený plným úspechom žalobcov v spore.

8. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci a v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Nakoľko žalobcovia boli v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešní, priznal im odvolací súd proti žalovanej každému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (100 %). Z dôvodu vykonateľnosti rozhodnutia o trovách konania formuloval odvolací súd výrok o nároku na náhradu trov odvolacieho konania do povinnosti ich náhrady (porovnaj napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/222/2016 zo dňa 23.03.2017, sp. zn. 6Cdo/57/2017 zo dňa 30.05.2017, sp. zn. 6Cdo/196/2016 zo dňa 22.06.2017 a sp. zn. 7Cdo/123/2016 zo dňa 04.04.2017). O samotnej výške náhrady trov odvolacieho konania žalobcov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

9. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

10. Rozsudok bol písomne vyhotovený v predĺženej lehote podľa § 223 ods. 3 C.s.p. v spojení s § 378 ods. 1 C.s.p.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).